

19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA, GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI HAKKINDA BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Münir ŞAHİN*

Burhanettin DÖNMEZ**

Özet

Bu çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının kutlanış biçimine ilişkin görüşleri ve bu görüşler doğrultusunda bayramın okul kültürüne katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma grubunun oluşturulmasında amaçlı ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu Malatya ilinde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı etkinliklerine en az 3 kez katılmış, en az 5 yıl kıdeme sahip ortaöğretim okullarında çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden oluşturulmuştur. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Buna göre elde edilen veriler düzenlenerek kodlanmış, kodlanan verilerden temalar belirlenmiş ve bu doğrultuda bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının okul kültürüne katkısı sınırlıdır. Toplu gösteri yapma, birlikte hareket etme gibi biçimsel özelliklere önem verilmektedir. Halk oyunları ve temsil dışında etkinliklerin mili birlik ve beraberliğe, Türk gelenek ve göreneklerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Milli Bayramlar, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı, örgüt kültürü, okul kültürü

Giriş

Birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de eğitimin niteliğini artırmak için çalışmalar devam etmektedir. Bu bağlamda neler yapılabileceği tartışılmakta, bazı uygulamalar yeterli sayıda ve nitelikte bilimsel araştırmalara dayandırılmadan, politik kararlarla eğitim sistemine girerken, bazı uygulamalar da aynı yolla uygulamadan kaldırılmaktadır. Doğal olarak, bir toplumu değiştirmek için eğitim sisteminde bazı değişikliklerin yapılması gerekebilir. Eğitim kurumlarındaki teknolojinin yenilenmesi, öğretmenlerin yeni bilgi ve teknolojiyle yetiştirilmeleri elbette yapılması gereken, beklenedik değişimlerdir. Ancak, eğitim sisteminde yapılan değişikliklerin doğuracağı sonuçların, eğitim kurumlarına ve topluma neler kazandıracağına veya neler kaybettireceğinin iyi araştırılması gerekir. Eğitim sistemlerinin, kültür gibi birçok olguya birlikte ele alınması, yapılan değişikliklerin kültürel boyutlarının da incelenmesi

* Okutman; İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Malatya

** Prof. Dr.; İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Malatya

gerekir. Eğitimi kültürden ayrı düşünmek mümkün olmadığı gibi (Bruner, 1996), eğitimin kültürü aktarma görevi de vardır. Birçok araştırmacı, kasıtlı kültürleme süreci olarak da tanımlanan eğitimin kültürel boyutuna dikkat çekmiştir. Bu bağlamda eğitim, bireyde kasıtlı kültürleme yoluyla istendik davranış değişikliği meydana getirme ve kültürel değerleri bireye kazandırma sürecidir (Demirel, 1999; Sönmez, 2001, 81). Her toplum bireye, kendi kültürel değerlerini ve toplumun gelişmesine katkı sağlayacak davranışları kazandırmayı amaçlar

Çok geniş bir kavram olan “kültür”, birçok araştırmacı, eğitim bilimci ve antropolog tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. “Milletleri meydana getiren temel unsurlardan biri olan kültür, milletlerin maddi ve manevi değerlerinin bütünüdür.” (Demirci, 2008, II). Hoy ve Miskel (1991, 212) kültürü, insanların içinde yaşadıkları sosyal çevre şartları olarak sosyal bir grubun kimliği, davranışları sınırlayan kuralları bütünü olarak tanımlamışlardır.

Milletlerin bir kültürü olduğu gibi örgütlerinde kendilerine özgü özelliklerini yansıtan ve örgüt kültürü olarak adlandırılan bir kültür vardır. Alvesson (1993, 30) örgüt kültürünün karmaşık yapısına vurgu yapmış, Şahin (2004) ise, örgütün çalışma ve etkinliklerinin sonucunu etkileyen, örgüt üyeleri tarafından oluşturulan inançlar, değerler, örf ve adetler ile örgüt üyeleri arasındaki ilişkilerin sonuçları olarak tanımlamıştır. Bir örgütün özelliği kültürünün değer ve normlarıyla anlatılabilir ve bunlar, örgüt üyelerinin örgütle olan uyumunun hem araçları, hem de ölçekleridir (Başaran, 1992, 222). Bir örgütün hedeflerini gerçekleştirmede örgüt kültürünün önemi büyüktür. Örgütlerde insan davranışlarını düzenleyen, etkileyen ve ortak amaca yönelmelerini sağlayan kültür yapısı uygun şekilde yönlendirilmezse, örgütün amaçları istenilen düzeyde gerçekleştirilemez. Böyle bir durum örgütün varlığını tehlikeye sokar (İra ve Şahin, 2011, 2). Bu nedenle başarılı görülen yöntem ve davranışların örgütsel kültürün bir parçası haline getirilmesi, bazı davranışların da sorunlara yol açtığı için kaldırılması gerekebilir.

Okullar da kendilerine ait bir örgüt kültürü geliştirirler. Bu örgüt kültürü okullarda yapılan yarışmalar, spor müsabakaları, ödül törenleri, okulun yetiştirdiği ünlü kişilerin hayatlarının tanıtımı, yapılan geziler, özel günlerde yapılan etkinlikler ve bayramlar gibi farklı faaliyetler yardımıyla oluşturulur (Onal, 2000, 239; Peterson, 2002). Bireyin, toplumun etkin bir üyesi haline getirilmesinde sadece okul değil, aile ve toplumu oluşturan diğer öğeler de katkıda bulunur. Böyle olmakla beraber okul, bireyin eğitiminden birinci derecede sorumludur. Çağdaş toplumlarda okullar sadece formüllerin ezberlendiği, akademik çalışma odaklı merkezler değil, aynı zamanda birer kültür merkezidir.

Balcı (1993) okul kültürünün akademik başarı üzerinde büyük etkisi olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla okul kültürü, örgüt üyelerinin davranışlarını belirleyen bir yaşam biçimidir. Hatta okul kültürü, üyelerin okul dışı davranışlarında, dünyaya bakışında da etkili olur (Balcı, 2001, 183). Sönmez (2005, 6)'e göre ise “eğitim örgütlerinin başarısı, ancak formal ve informal iletişimin kültürü nasıl etkilediğinin incelenmesi ile mümkün olabilir”. Okullarda etkililiği ve öğrenci başarısını artırmak için pozitif bir okul kültürünün oluşturulması gerekir (Şahin, 2010, 562). Birçok araştırmacıya göre ise (Cananagh, 1997; Fullan ve Hargreaves, 1992; Harris, 2002; Hoy, 1990) okulu geliştirmenin en önemli basamağı pozitif kültürel gelişimdir.

Okullarda olumlu kültür, örgütsel başarı ve etkililiği artırır (Kotter ve Heskett, 1992; Masland, 1985). Peterson (2002) okul kültürünü okula kişiliğini veren normlar, değerler, inançlar, ritüeller, seremoniler, semboller ve hikâyeler olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda okul, sosyal bir çevredir ve “her okulun kendine özgü bir kültürü vardır” (Eyüpoğlu, 2006, 1) okul kültürü ise “kısaca okulda paylaşılan inanç, değer, norm ve sembolleri kapsar. Okul yaşamında ve okulla ilgili süreçlerde değerlerin ve sembollerin önemli bir yeri vardır. Bu değerler ve semboller okuldaki eylem ve faaliyetlere yol gösterir” (Şişman, 2002, 150) ve bu okul kültürün oluşturulmasında şüphesiz öğretmenlerin, yöneticilerin ve yapılan ders ve ders dışı etkinliklerin büyük rolü vardır.

Okullarda ders dışı yapılan etkinliklerden birisi de törenlerdir. Unutkan, (1995, 35) törenleri “belirli zamanlarda belirli nedenlere bağlı olarak gerçekleştirilen gelenekselleşmiş davranışlar” olarak tanımlarken, Robey (1994, 443), törenleri “kültürel değerlerin kutlamaları” şeklinde nitelendirmiştir. Törenlerin olumlu okul kültürünün oluşturulmasında önemli bir yeri vardır. Başarılı öğrencilere başarı belgesi vermek için düzenlenen bir törenle bir taraftan başarılı öğrenciler onurlandırılıp başarıları taçlandırılarak daha ileriye dönük çalışmalar için teşvik edilirken, daha az başarılı konumdaki diğer öğrencilere de başarının ödüllendirildiği mesajı iletilmek istenmektedir.

Durkheim, bir simgeler listesi oluşturmuştur. Düşünüre göre amblemler, yerler, gün ve tarihler (resmi ve dinsel bayramlar, yıl dönümleri), insanlar (büyük insanların yanında toplumsal işlevi olan insanlar), bu listenin içinde yer almaktadır (Sargut, 2010, 73). Bu simgeler bireyler farkında olmadan onların davranışlarını etkiler. Sargut’un ifade ettiği gibi “simgelerin, sistemlerin sürekliliğini sağlayıcı ya da sistemlerdeki değişmeyi yönlendirici özellikleri vardır. Simgeler, sistemler içindeki rol arasında bulunan ilişkileri daha anlamlı kılar, ilişkilerin sürekliliğini sağlar” (73).

Türkiye’de de Durkheim’in değindiği gibi birçok önemli gün, kişi ve bayramdan bahsetmek mümkündür. Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasını sağlayan bu zafer günlerini önemine uygun olarak anmak ve kutlamak bütün vatandaşlarımız için milli bir görevdir (Ilkım, 2006, 14; Sofi, 2008, 28) . 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı, 23 Nisan Milli Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı gibi bayramların her birisinin Türkiye’de yaşayan insanlar için önemi ve anlamı büyüktür. Özellikle Kurtuluş Savaşının önemli adımlarından birisi olarak nitelendirilen ve Türk insanının birlik ve beraberlik içinde düşmana karşı mücadelesinin fiili başlangıcı olarak kabul edilen 19 Mayıs 1919 tarihi çok önemlidir. Yeni bir devletin kurulması ve dört bir yandan işgal edilmiş vatan topraklarının düşman işgalinden kurtarılması için Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliğinde başlatılan bu mücadelenin anlamının yeni nesillerce öğrenilip idrak edilmesi çok önemlidir.

Kültürü oluşturan temel öğeler, değerler, normlar, inançlar, törenler, adetler, hikâyeler, mitler, semboller, dil ve kahramanlardır. Bayramlarda bir toplumun bütün bu değerlerini besleyen ve devamlılığını sağlayan, törenlerdir. Özellikle milli bayramlar sayesinde bir millet, geçmişindeki başarıları, kahramanlıkları, inanç ve değerlerini hatırlar. Milli bayramlar, ulusal birlik ve beraberliğin sağlanması, birlik duygusunun ve tarihi kahramanlıkların yaşatılması ve ortak bir kültürün oluşturulması için önemli bir yere sahiptir (Türksoy, 2012). İyi bir tarih bilincine sahip toplumlar gelece-

ğe daha güvenle bakabilirler. Bu yüzden yapılan törenlerle milli bir kültürün ve tarih bilincinin oluşturulması hedeflenir. Okullarda yapılan etkinliklerin bir kısmını da kuşkusuz bayram kutlamaları oluşturmaktadır. Okul kültürünün oluşturulmasında milli birlik ve beraberlik duygusunun geliştirilmesinde önemli bir yere sahip olan bayramların olumlu okul kültürünün oluşturulmasına da katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda birçok değişikliğe imza atmıştır. Bu değişikliklerden biri de milli bayramların kutlanma biçimi ile ilgili olmuştur. 20 Haziran 1938 tarihli 3466 SK ile “Gençlik ve Spor Bayramı” olarak adlandırılan bu ulusal bayramın adı 12 Eylül Darbesinden sonra 2429 SK ile Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı adını almış, 1995 tarihindeki kararname ile ilk “ve” bağlacı kaldırılarak , “Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı” olarak değiştirilmiştir. Ulusal ve Resmî Bayramlarda Yapılacak Törenler Yönetmeliği, askeri yönetim zamanında, 19 Mart 1981 tarihinde çıkarılan 2429 SK ve bu kanuna dayanan 8/3456 sayılı yönetmelikle düzenlenmiştir. Bu yönetmelikte “bayramların anlam ve önemine uygun olarak coşku ile kutlanmasını sağlamak ve böylece Büyük Atatürk'e ve ilkelerine bağlılığı geliştirmek ve Ulusal birliği pekiştirmek” bayramın amacı olarak verilmiştir. 2429 SK ile 19 Mayıs kutlamalarının Ankara ve diğer illerde stadyumlarda kutlanması istenmektedir (MEB, 2007). Milli Eğitim Bakanlığı ise 11 Ocak 2012 tarihinde yayımlanan 817 Sayılı genelge ile 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kutlamalarının başkent dışında sadece okullarda ve öğrenciler ile kutlanmasını vurgulamış, stadyumlar ve meydanlarda kutlanmasını yasaklamıştır. Kutlamaların okul düzeyinde tutulmasına yönelik tartışmalar toplumda geniş yankı bulmuş ve açılan davalar neticesinde Danıştay 10. Dairesi yürütmeyi durdurmuştur (Haber Türk, 2012).

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kutlamaları çerçevesinde yapılan etkinliklere farklı branşlardan öğretmenler katkıda bulunmakla birlikte görev alanları incelendiğinde en fazla görev çeşitliliğinin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde olduğu görülmüştür. Bayram hazırlıkları ve bayram etkinlikleri boyunca her aşamada görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri, *tertip veya teknik komitede* etkinliklerin teknik boyutunu planlarlar, okullarda farklı alanlarda (fon gösterisi, halkoyunları, gösteri hareketlerinin çalıştırılması, temsil çalışması) *gösteri grupları* hazırlarlar ve tören faaliyetlerinin statlarda yapılması esnasında *tören komutanlığı* yaparak gösterileri yönetirler (MEB, 2007, 51). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramında birçok farklı görevde yer almaları nedeniyle bayramın kutlanış biçimine ilişkin görüşleri önemli görülmüştür. Bu nedenle 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramına ilişkin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin daha derinlemesine veriler ortaya koyabilecekleri düşünülmüştür.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının okul kültürüne katkıları ilgili araştırmalara rastlanılmamış olup, çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının kutlanış biçimine ilişkin görüşleri ve bu görüşler doğrultusunda bayramın okul kültürüne katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniğinin “esneklik, yanıt oranı, sözel olmayan davranış, ortam üzerindeki kontrol, soru sırası, anlık tepki, veri kaynağının teyit edilmesi, tamlık ve derinlemesine bilgi” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 123) gibi güçlü yönleri bulunduğundan bu çalışma için uygun bulunmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırma grubunun oluşturulmasında amaçlı ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma evreni, Malatya ilinde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı etkinliklerine en az 3 kez katılmış, en az 5 yıl kıdemde sahip ortaöğretim okullarında çalışan, örnekleme ise cinsiyete, etkinliklerdeki görev çeşitliliğine, okul türüne ve yerleşim yerine göre 20 beden eğitim ve spor öğretmenlerinden oluşturulmuştur. Köyler, ortaöğretim okulu çok az olması sebebiyle çalışma dışında tutulmuştur. Cinsiyet farkı kadınlar BB (çift B), erkekler ise B (tek B) şeklinde kodlanmıştır. Beden eğitim ve spor öğretmenlerine ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bilgiler

Öğretmen No	Hizmet Yılı	Görev Çeşitliliği				İl (x)	İlçe (x)	Kasaba (x)	Kod
		Toplam Görev Sayısı	Gösteri Grubu Çalıştırma Sayısı	Tertip/Teknik Komite Üyeliği Sayısı	Tören Komutanı/ Yrd. Sayısı				
1	5	4	4	-	-	-	x	-	BB1
2	6	4	2	2	-	x	-	-	BB2
3	15	12	7	5	-	x	-	-	BB3
4	6	4	2	2	-	x	-	-	BB4
5	10	10	8	2	-	x	-	-	B1
6	10	8	3	3	2	x	-	-	B2
7	16	11	11	-	-	-	x	-	B3
8	17	13	4	6	3	x	-	-	B4
9	10	10	3	4	3	x	-	-	B5
10	15	6	2	4	-	x	-	-	B6
11	28	28	28	-	-	x	-	-	B7
12	15	4	4	-	-	-	x	-	B8
13	18	12	5	7	-	x	-	-	B9
14	19	15	3	12	-	x	-	-	B10
15	11	8	4	4	-	x	-	-	B11
16	7	5	1	2	2	-	x	-	B12
17	15	3	3	-	-	x	-	-	B13
18	15	5	5	-	-	-	-	x	B14
19	13	10	4	-	6	x	-	-	B15
20	8	6	2	4	-	x	-	-	B16

Tablo 1'de görüldüğü üzere, erkek öğretmenler bütün görevlerde, kadın öğretmenler ise tören komutanlığı hariç diğer görevlerde yer almışlardır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin kıdemleri en az 5 yıl, etkinliklere katılma sıklıkları ise en az 3'tür (bir kişi). Ortalama etkinliklere katılma oranları 8,9 defadır. Ortalama kıdem 12,9 yıldır. Çalışma grubu oluşturulurken öğretmenlerin bayram konusunda deneyimli olmalarına ve bayram etkinliklerindeki görev çeşitliliğine dikkat edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının okul kültürüne katkısını belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede "Görüşmeci önceden hazırlamış olduğu konu ve alanlara sadık kalarak hem önceden hazırlamış olduğu soruları sorma, hem de bu sorular dışında ayrıntılı bilgi almak amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 122).

Veri toplama aracının geliştirilmesinde ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın taranmış ancak konuyla doğrudan ilgili çalışmaya rastlanılmamıştır. Bayramların kutlanış biçimine ilişkin mevzuat ve yönetmelikler incelendikten sonra daha önce 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı etkinliklerine öğrenci hazırlayan ve birçok kez bu etkinliklerde aktif olarak görev yapmış Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulundaki iki öğretim elamanıyla görüşülmüştür. Taslak olarak hazırlanan soruların, Bayram etkinliklerini genel olarak kapsayıp kapsamadığını kontrol etmek için daha önce Bayram etkinliklerinde 8 yıl komisyon üyeliği yapmış ve 8 yıl boyunca etkinliklere gösteri grubu hazırlamış bir beden eğitimi ve spor öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Hazırlanan görüşme formuna son şeklini vermeden önce Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında uzman, üniversitede Örgüt Kültürü, Örgütsel Davranış, Örgüt İklimi gibi dersleri yüksek lisans ve doktora düzeyinde veren uzman iki öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Hazırlanan görüşme formundaki soruların anlaşılabilirliği ve konuyla ilişkisi konusunda uzman görüşü alınarak görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Görüşme sorularına verilen cevaplar not edilmiş, eksik veya yanlış veri kaydedilip kaydedilmediğini kontrol etmek amacıyla tutulan notlar görüşme sonrasında katılımcıya okunarak teyit ettirilmiştir, eklemek veya çıkarmak istedikleri bilgi olup olmadığı sorularak veri kaybı önlenmeye çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde, *içerik analizi* yöntemi kullanılmıştır. Buna göre elde edilen veriler düzenlenerek kodlanmış, kodlanan verilerden temalar belirlenmiş ve bu doğrultuda bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Katılımcıların isimleri gizlenerek çalışmada kod isimler kullanılmıştır. Temaların frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgular ve bu bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının Kutlanış Biçimine Yönelik Beden Eğitim ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden eğitimi öğretmenlerine "19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının, milli duyguların kazandırılıp geliştirilmesine katkısı var mı? Var ise, ne tür katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya yönelik beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 2. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının Kutlanma Biçiminin Milli Duyguların Kazandırılmasına Katkısına İlişkin Beden Eğitim ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Hiçbir katkısı yoktur.	2,3,5, 6, 7, 11,12,13,14,17, 18, 19,20	13	65
Milli duyguların verildiğine inanıyorum.	3, 4, 8, 9, 10, 15, 16,	7	35
Dayatma yoluyla zoraki yapıyor.	1, 7, 11, 13, 19, 20	6	30
Vali ve diğer bazı kişileri memnun etmek için kutlanıyor.	2, 5, 6, 10, 17	5	25
Yeterli katkı sağlamıyor.	2, 12, 14, 18	4	20
Yaramaz, tembel öğrenciler katılıyor.	1, 12, 13, 16	4	20
Çocuk ne yaptığını bilmiyor.	2, 5, 20	3	15
Milli ve gençlik duygularını açığa çıkarıyor.	4, 8, 15	3	15
Bayram çok can sıkıcı oluyor.	5, 13	2	10
Zeki öğrencilere velileri izin vermiyor.	1,	1	5

Yukarıdaki tablo incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çoğunluğu (f=13, %65) 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının mevcut kutlanma biçiminin milli duyguların kazandırılmasına ve geliştirilmesine katkı sağlamadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu öğretmenlerin sadece %35'i (f=7) milli duyguların kazandırıldığını düşünmektedir. Yine beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %30'u "Dayatma yoluyla, zoraki yapıyor" (f=6) şeklinde görüş bildirirken %25'i "Vali ve diğer bazı kişileri memnun etmek için yapıyor" (f=5) demiştir. Konuya ilişkin bazı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleri ise şu şekildedir:

"Bayramlar çok can sıkıcı oluyor" (B1, B9)

"Öğrenci aç susuz geliyor, su, simit alacak parası yoktur. Sırf kutlamak için gidiliyor, kimin neyi kutladığından haberi yoktur" (BB1)

"Milli duygular okulda tarih derslerinde verilir" (B1)

"Vali nereliyse oranın oyun havası çalıyor" (B6)

"Katkısının olması için amacının öğrencilere kazandırılması gerekir" (B2)

"Sportif anlamda yetersiz buluyorum" (B14)

Yukarıdaki ifadeler bayramla ilgili çok önemli bazı noktalara dikkat çekmektedir. Çoğu öğrenci cebinde su alacak parası olmadığı halde bayram ile ilgili kutlamalara mecburen katılmakta ve niçin orada olduğunu bilmemektedir. B1'in ifade ettiği gibi yılda bir kez yapılan bir kutlamanın çok büyük önem arz eden millet olma duygusunu vermede yeterli olması beklenemez. B6'un ifadesi ise birçok gelişmemiş toplumda görülen, otoriteye, güçlü olana yakın olma ve günü kurtarma çabasının bir ifadesi olarak görülmektedir. Sözde özgür beyinler başkalarını hoşnut etme yolunda

çalışmalara girerken asıl olan “gençlik”, “spor” ve “bayram” terimlerinin içi boş bırakılmaktadır.

En son 2011 Mayıs ayında yapılan kutlama şeklinin, Bayramın amacına yönelik faaliyetlerden uzak olduğu, milli duyguların kazandırılıp geliştirilmesine olumlu katkı sağlamadığı, çoğu beden eğitimi ve spor öğretmeninin ortak görüşü olarak ortaya çıkmıştır. Olumlu görüş bildiren bazı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleri ise şöyledir:

“Öğrencilerin içindeki milli duyguları pekiştirdiğini düşünüyorum. Savaş sahnesiyle geçmişini canlandırıyoruz. Atatürk'ün Samsun'a çıkışını canlandırarak milli duyguları canlı tutmaya çalışıyoruz.” (BB3).

“Halk oyunları olduğu için geçmişlerin yansıtıyor, 19 Mayıs'ı bir senaryo ile canlandırıyoruz, milli birlik ve beraberliği kesinlikle sağlıyor.” (BB4).

“Kutlanan tarih ve tarihin önemi ile bir birliktelik sağladığını düşünüyorum.” (B12).

“Okulda bayramın önemini anlatarak bir bayram bilinci oluşturuyoruz.” (B5).

Yukarıdaki ifadelerden, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bayram etkinliklerinin bir bölümüne ilişkin olarak olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu öğretmenlerin aslında bayram kutlamalarında halk oyunları ekibini çalıştıran veya Atatürk'ün Samsun'a çıkış sahnesini canlandırmada görevli öğretmenler olduğu görülmüştür. Bu durum, kendi alanlarına yönelik bazı faaliyetlerin sürdürülmesini istedikleri için olumlu görüş bildirdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine “19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı etkinlikleri çerçevesinde yapılan gösterilerde kullanılan kıyafet ve hareketler milli birlik ve beraberliği veya bir kahramanlığı simgeliyor mu?” sorusu sorulmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 3. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramında Kullanılan Kıyafetlere ve Yapılan Hareketlere İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Kesinlikle milli birlik ve beraberliği veya bir kahramanlığı simgelemiyor.	1, 2, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 19	12	60
Halk oyunlarında giyilen kıyafetler bayramın amacı ile alakalıdır.	1, 2, 3, 7, 15, 18, 20	7	35
Yapılan temsil bayramın amacı ile alakalıdır.	2, 5, 7, 14, 16, 17,	6	30
Savaş tablosu canlandırılıyor.	5, 8, 13, 18	4	20
Kısmen simgeliyor.	13, 15, 16, 20	4	20
Gösterinin göze hitap etmesi amaçlanıyor.	1, 3, 6, 16	4	20
Milli birlik ve beraberlikle alakası olmayan açık saçık kıyafetler giyiliyor.	5, 19, 20	2	10
Daha çok ayrıklık var.	3, 17	2	10
Kesinlikle milli kültürümüzü yansıtan kıyafetler değil.	5, 10	2	10

Tablo 3 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %60'ı (f=12) “Kesinlikle milli birlik ve beraberliği veya bir kahramanlığı simgelemiyor” demiştir.

Bazı beden eğitimi ve spor öğretmenleri ise bayramın bazı kısımlarının simgelediği bazı kısımlarının simgelemediğini düşünmektedir. Örneğin, beden eğitimi öğretmenlerinin %35'i (f=7) "Halk oyunlarında giyilen kıyafetler bayramın amacı ile alakalıdır." ve %30'u (f=6) "Yapılan temsil bayramın amacı ile alakalıdır." demiştir. Konuya ilişkin bazı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ifadeleri ise şu şekildedir:

"O günün ünlü şarkısıyla yapılan hareket ve kıyafetlerin örf adetle alakası yoktur." (B3).

"Eldeki eski malzemeler kullanılıyor ve malzemeye göre koreografi yapılıyor." (B15).

"Bizde ponpon kız var mı?" (BB2).

"Milli birlik beraberliği simgeleyen veya geçmişle alakalı kıyafetler değiller." (B12.)

Bütün bu bulgular ve ifadeler, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı etkinliklerinde kullanılan kıyafet ve hareketlerin milli birlik ve beraberliği veya bir kahramanlığı tam olarak simgelemediğini göstermektedir. Kültür, insanların günlük yaşantılarında yer alan sembolleri, kılık kıyafeti de kapsar. Bayram etkinliklerinde gençlerin giydikleri kıyafetlerin çoğunun Türk kültürü, örf ve adetlerine aykırı olduğu, birçoğunun spor ile dahi yakından ilgili olmadığı görülmektedir. Folklor ekiplerinin kıyafetlerinin dışında, gösteri ekiplerinin kıyafetleri Türk kültürünü yansıtmamaktadır. Türk toplumunun içinde yaşadığı gelişmeyi yeterince ifade etmemektedir. Bir tarafta geçmişle övünenler, diğer tarafta ise geçmiş reddeden ve Osmanlı'yı bir Türk devleti olarak kabul etmeyen, kendilerini Cumhuriyet'in ilanıyla yoktan var edilmiş görenlerin oluşturduğu bir toplum görüntüsü ortaya çıkmaktadır. Bayram kutlamaları her iki görüş ayrılığını sergilemektedir. Yapılan gösterilerin, giyilen kıyafetlerin milli duyguları, gelenek ve görenekleri yansıtmak bir şekilde düzenlenmesi, okulun kültürü aktarma işlevi açısından son derece önemlidir ve mevcut durum kendi kültürümüzü yeterince yansıtmamaktadır.

Bayram kutlamalarıyla ilgili konulardan birisi de kutlamaların yapıldığı yerdir. Bayram etkinliklerinin yapıldığı yer, son zamanların tartışma konusu olduğu için beden eğitimi ve spor öğretmenlerine bayram kutlamalarının yapılması gereken yere özgü görüşleri sorulmuş ve bu görüşler Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Kutlamalarının Yapılacağı Yere İlişkin Beden Eğitimi ve Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Statta yapılmalı ancak konser ve festival havasında	1, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 18, 20	10	50
Herkesin kendi okulunda	1, 5, 7, 8, 11, 14, 17, 20	8	40
Herkesin katılabileceği herhangi bir yerde	2, 7, 11, 13, 16, 17, 19	7	35
Okulda müzik, tiyatro, yarışma şeklinde	1, 5, 7, 8	4	20

Yukarıdaki tablo incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %50'si (10) bayram etkinliklerinin yapılacağı yer konusunda "Statta yapılmalı ancak konser ve festival havasında" şeklinde görüş bildirmiştir. İkinci olarak "Herkesin kendi okulunda" (f=8, %40), üçüncü olarak "Herkesin katılabileceği herhangi bir yerde" (f=5, %35) ifadeleri gelmektedir. Bu bulgular doğrultusunda statta yapılan etkinliklerin ancak konser veya festival havası şeklinde olmak kaydıyla kabul edildiği görülmektedir. Konuya ilişkin bazı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ifadeleri şu şekildedir:

"Okullara dönersek, okul müdürlerinin bakış açıları doğrultusunda kutlamak zorunda kalırız" (B4, B8).

"Statta güneşte beklemekten dolayı bayılanlar oluyor" (B2, B7).

"Statta yapılan gösteriler aşırı resmi oluyor, içten gelecek kutlanılmıyor" (B10).

Yukarıda yer alan bulgu ve ifadeler, kutlamalarla ilgili olarak bayram kutlamalarının tamamen keyfileşmesi endişesinin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %10'luk bir kısmı tarafından paylaşıldığı görülmektedir. Bayram kutlamaları için yerin çok önemsenmediği, daha çok kutlama biçiminin öne çıktığı görülmektedir. Önemli olan bayramın nerede değil nasıl kutlandığıdır. Statlara insanları, zorla toplayıp zoraki bir kültür için uğraşmak yerine, insanların belli sınırlar dâhilinde toplum yapısına uygun bir biçimde etkinlikler düzenleyip kutlamalar yapmalarının önü açılmalıdır.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı etkinlikleri birçok faaliyetten oluşur ve farklı illerde yapılan bayram etkinlikleri incelendiğinde de bir dini ritüeli anımsatan benzer görüntülerin olduğu görülür. Statlarda gerçekleştirilen bayram etkinliklerinde halk oyunları, 19 Mayıs temsili (bu temsilin senaryosu genelde değişmez ve her yıl aynı senaryo tekrar eder), yurdun işgal edilmesi ve Atatürk'ün Samsun'a ayak basmasıyla yenilen düşman ve devamında "yurtta bayram" şeklindedir. Bu etkinlikler içinde yurtta bayram görüntüsü vermek için binlerce öğrenciden oluşan bir gösteri grubu vardır. Gösteri grupları farklı okullardaki öğrencilerden oluşan, her okulun kaç öğrenciyle katılacağına okuldaki öğrenci sayısına göre önceden belirlendiği Bayram etkinliklerinde Erkek Gösteri Grubu, Karma Gösteri Grubu, Kız Gösteri Grubu, Halk Oyunları Gösteri Grubu, Final Hareketleri Gösteri Grubu, Final Tablosu Gösterisi, Temsil Gösterisi gibi farklı gösteri ve gösteri grupları yer almaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine öğrencilerin bu bayram etkinliklerine gönüllü katılıp katılmadıkları sorularak verilen cevaplar analiz edilmiş ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerini yansıtmak amacıyla aşağıdaki tablo oluşturulmuştur:

Tablo 5. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinliklerine Öğrencilerin Gönüllü Katılıp Katılmadıklarına İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Gönüllü katılmıyorlar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	19	95
Zorla katıyoruz.	3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 19	12	60
Derslerden kaçmak için katılıyorlar.	12, 13, 16, 17	4	20
Aileleri katılmalarını istemiyor.	3, 4, 15, 19	4	20
Katılmamak için sağlık raporu alıyorlar.	5, 17, 19, 20	4	20
Derslerinden kalacaklarını düşünüyorlar.	19, 17	2	10
Öğrencilerin katılması için notla tehdit ediyoruz.	5, 6	2	10

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğrencilerin bayram etkinliğine katılımıyla ilgili görüşlerini özetleyen yukarıdaki tabloya göre ilk sırada "Gönüllü katılmıyorlar" (f=19, %95) ifadesi, bu ifadeyi takiben de "Zorla katıyoruz" (f=12, %60) ifadeleri gelmektedir. İki ifadenin farkı, ikincisinde beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerin katılması konusunda yaptırımında bulduklarını, öğrencileri not veya

başka bir şekilde tehdit ettiklerini ifade etmektedir. Birçok beden eğitimi ve spor öğretmeni bu konuyla ilgili olarak İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından kendilerine kaç öğrenciyle bayrama katılacaklarının listesinin gönderildiğini, yeterli öğrenciyle katılım sağlayamazlarsa Millî Eğitim Müdürlüğünden gelen denetçiler tarafından soruşturma açıldığını ifade etmişlerdir. Bir beden eğitimi ve spor öğretmeni konuyla ilgili şöyle demiştir:

“MEM, 100 öğrenci getir diyor, götürmezsen yasal işlem yapılıyor. Herkes katılmaya zorunlu tutuluyor.” (B2).

Beden eğitimi öğretmenlerinin %20’si (f=4) öğrencilerin derslerden kaçmak için katıldığını, %20’si (f=4) aileleri istemediği için katılmadığını, %20’si de öğrencilerin bayram etkinliklerine katılmamak için rapor aldığını söylemiştir. Bayram etkinliklerine katılım ile ilgili olarak bazı beden eğitimi öğretmenlerinin ifadeleri şöyledir:

“%70 dersten kaçmak için gönüllü oluyor, diğerleri zorlamayla katılıyorlar.” (B9)

“%90 gönüllü katılmıyor, bu işleri angarya işler olarak görüyorlar.” (B10)

“Gönüllü katıldıklarını düşünmüyorum çünkü çok yorucu ve monoton” (B11)

“Gönüllü katılanların çoğu tembel, okulda sorumluluklarını yerine getiremeyecek öğrenciler.” (B16)

“Belli bir anlam veremedikleri için de yaptıkları hareketlere katılmıyor olabilirler.” (B3)

Yukarıdaki ifadeler incelendiğinde öğrencilerin bayram etkinliklerine katılım konusunda neden gönüllü olmadıkları daha iyi anlaşılacaktır. Öğrenciler yapılan etkinliklerle anlatılmak istenenden ve verilmeye çalışılan mesajdan çok uzaktır. Adında “Gençlik” olan bir bayrama gençlerin gönüllü katılmaması düşündürücüdür. Ya öğrenciler bayramın anlamını idrak etmemiştir ya da bayramın kutlanış biçiminde sorunlar vardır. Tablo 5’e bakıldığında, bayramın gençler için değil, başkaları için yapıldığını, katılımın bu denli gönülsüz olmasının bir ölçüde buna bağlı olduğu söylenebilir. Bir etkinliğe katılım gönüllü değilse, o etkinliğin benimsendiğinden bahsetmek doğru olmayacaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerine “bayram etkinliklerine daha çok hangi sınıflardan katılım olmaktadır?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin görüşleri Tablo 6’da özetlenmiştir:

Tablo 6. 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinliklerine Hangi Sınıflardan Katılım Olduğuna İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
9 ve 10.sınıflar katılmakta	1, 4, 6, 8, 9, 10 ,11 12, 13, 14, 17, 20	12	60
9. sınıflardan katılmakta	2, 3, 5, 7, 15, 16, 18, 19	8	40
Niçin Sadece 9 ve 10. Sınıflardan Katılım Olmakta?			
Dershane, üniversite ve sınav kaygısı yoktur, ders yükleri az	1, 2, 3, 4,5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18	15	75
Gözleri açılmamış, yönetilmeleri daha kolay	5, 10, 15, 16, 19	5	25
Kaynaşmaları ve birbirlerine alışmaları için	3	2	10
Okul yönetimi 9. sınıfların katılımını istediği için	2	1	5

Beden eğitim öğretmenlerinin çoğunluğu katılımın 9 ve 10. sınıflardan olduğunu (f=12, %60), geri kalan diğer beden eğitim öğretmenleri (f=8, %40) sadece 9.sınıflardan katılım olduğunu söylemiştir. Bu da bütün okullarda öncelikle 9.sınıfların katıldığını öğrenci sayısı az olan okullarda ise 10. sınıflarla öğrenci sayısının tamamlanmaya çalışıldığını göstermektedir. Neden 9 veya 10. sınıflar diye sorulduğunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %75'i (f=15) "Dershane, üniversite ve sınav kaygısı yoktur, ders yükleri daha az" şeklinde ifadeler kullanarak genelde akademik kaygısı olan sınıflardan öğrenci katılımı olmadığını belirtmişlerdir. Kadın beden eğitimi öğretmenlerinin tamamı akademik kaygılardan dolayı 9 ve 10. sınıflardan öğrenci alımı yaptıklarını belirtmişlerdir. İkinci olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %25'i (f=5) bu sınıfları "Gözleri açılmamış, yönetilmeleri daha kolay", daha yönlendirilebilir bulduğunu ifade etmiştir. Üçüncü olarak "Kaynaşmaları ve birbirlerine alışmaları için" (f=1, %5) ifadesi gelmiştir. Bütün bu bulgular 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin akademik kaygılarının daha az olmasından ve daha kolay yönlendirilebilir oldukları için bayram etkinliklerine zorla seçildikleri biçiminde yorumlanabilir.

Bayram etkinlikleri çerçevesinde öğrenciler çeşitli kıyafetlerle gösteri yapmakta, kimi zaman halk oyunları kıyafetiyle yöresel oyunlar sergilemekte, kimi zaman düşman askeri veya Türk askeri kılığına girmekte, kimi zaman da farklı renk ve tasarımlara sahip kıyafetlerle gösteri yapmaktadırlar. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine bu kıyafetlerin bayramın amacına uygun olup olmadığı sorulmuş ve konuya ilişkin görüşleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 7. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinliklerinde Giyilen Kıyafetlerin Bayramın Amacına Katkısı ile İlgili Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Bayramın amacına katkısı yoktur.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	17	85
Görselliğe katkısı var.	2, 7, 19, 20	4	20
Kısmen temsil ve halk oyunlarının katkısı var.	5, 8, 16,	3	15

Yukarıdaki tablo incelendiğinde bayram etkinlerinde öğrencilerin giymiş olduğu kıyafetlerin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %85'ine (f=17) göre "bayramın amacına" hiçbir katkısı yoktur. Kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çoğunluğu (%75) bu ifadeye katılmaktadır. "Görselliğe katkısı var" (f=3, %15) diyen beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşü ikinci sırada gelmiştir. Üçüncü olarak "Kısmen temsil ve halk oyunlarının katkısı var" (f=4, %20) ifadesi yer almaktadır. Bu bulgular, bayram etkinlikleri çerçevesinde giyilen kıyafetlerin temsil veya halk oyunları haricinde bayramın amacına hizmet etmediği şeklinde yorumlanabilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %85'i "hiçbir katkısı yoktur" şeklinde cevap vermiştir. Bazı öğretmenlerin ise özel ilgi alanlarından dolayı (temsil veya halk oyunları çalıştırıcılığı) kısmen amaca katkı sağladığı görüşünde olduğu düşünülebilir. Bayram etkinliklerinde giyilen kıyafetlere özgü bazı beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

“Kapri, mini etek, tayt bile giydikleri oluyor. Spordan mini etek anlıyorlar.” (BB1)

“Pon pon kızların ne işi var, bizim bayramımızla hiç alakası yok.” (B16)

“Bir komitenin fikri, öğrenci veya veliye sorulmuyor.” (B1)

“Bunların memleketle sporla alakası olmuyor. Milli eğitimin tek doğru işi bu uygulamayı kaldırmak oldu.” (B3)

Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi, bayram etkinliklerinde giyilen kıyafetlerle ilgili olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin birçoğu olumsuz görüşe sahiptir. Kıyafetlerin çoğunluğunun, Türk kültürüyle ve bayramın temsil ettiği tarihle olaylarla bir ilgisinin olmadığını ifade etmektedirler. Bayramda giyilen kıyafetler, bayramın amacına katkı sağlamadığına göre bu kıyafetlerin seçiminde nelere dikkat edildiği merak edilmiş ve görüşmeye katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine “Kıyafetlerin seçiminde nelere dikkat ediliyor?” sorusu yöneltilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin verdikleri cevaplar aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 8. 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinliklerinde Giyilen Kıyafetlerin Seçiminde Nerelere Dikkat Edildiğine İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Bütçe ve Malatya (ilin) şartları belirliyor.	2, 3, 4, 15, 13, 16	630	
Komitedekiler belirliyor.	5, 6, 9, 11, 12, 13	6	30
Özellikle dikkat çekecek renkler tercih ediliyor.	6, 9, 14, 18	4	20
Rahat hareket edebilecekleri kıyafetler seçiliyor.	8, 9, 11, 14	4	20
Görselliğe dikkat ediliyor.	1, 7, 15, 18	4	20
Koreografi neyi gerektiriyorsa ona göre kıyafet seçimi yapılıyor.	2, 9, 16	4	20
Daha açık, vücut hattını belli eden kıyafetler özellikle seçiliyor.	5, 6, 20	3	15
Tutucu ilde tayt, mini etek giydirmemeye dikkat ediyoruz.	2, 3	2	10
Kız öğrencilerin problem yaşamamasına dikkat ediliyor.	8	1	5
Kız ve erkek öğrencilerin belirli yerlerini ortaya çıkarmayacak kıyafetleri tercih ediyoruz.	9	1	5
Mini etekle rahat hareket edilmediği için bazen uygun olmuyor.	9	1	5

Bayram etkinliklerinde kullanılan kıyafetlerin seçimiyle ilgili olarak yukarıdaki tabloda öne çıkan görüşler, ilk olarak “Bütçe ve ilin şartları belirliyor” (f=6, %30), ve “komitedekiler belirliyor” (f=6, %30), ifadeleri gelmektedir. İkinci olarak “Özellikle dikkat çekecek renkler tercih ediliyor” (f=4, %20), “Rahat hareket edebilecekleri kıyafetler seçiliyor” (f=4, %20) ve “Görselliğe dikkat ediliyor” ifadeleri (f=4, %20) yer almaktadır. Bu bulgulardan kıyafet seçiminde aslında çok da özenli davranılmadığı sonucuna varılabilir. Görüldüğü gibi bayramın amacı ve verilmeye çalışılan mesajdan hiç bahsedilmemektedir.

Tablo 8’de seçilen kıyafetlerle ilgili dikkat edilen hususların aslında birer ölçüt olmadığı sonucuna varılabilir. Verilen cevaplar çok tutarlı değildir. Tablo 9’da “Bayramlarda giyilen kıyafetlerle ilgili olarak öğrenci veya velilerden şikâyet aldınız

mi? Ne tür şikâyetler aldınız?" sorularına beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin verdiği cevaplar özetlenmektedir:

Tablo 9. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinliklerinde Giyilen Kıyafetlerle İlgili Şikâyetlere İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Giyilen kıyafetlerle ilgili şikâyet aldım.	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19	16	80
Kıyafetin şekli ve cinsine yönelik şikâyetler aldım.	1, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20	14	70
Renk ve kalite ile ilgili şikâyetler alıyoruz.	3, 9, 10, 17, 18, 19, 20	7	35

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %80'i (f=16) "Giyilen kıyafetlerle ilgili şikâyet aldım" şeklinde cevap vermiştir. Tablo 9 incelendiğinde alınan şikâyetler tamamen kıyafetlerle ilgilidir. Tabloda ikinci sırada "Kıyafetin şekil ve cinsine yönelik şikâyetler aldım" (f=14, %70) yer almaktadır. Şikâyet konusunda ikinci sırada renk ve kalite gelmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %35'i (f=7) "Renk ve kalite ile ilgili şikâyet" aldığını ifade etmiştir. Bu bulgular ışığında velilerden ve öğrencilerden gelen şikâyet konularının kız öğrencilerin giysilerine yönelik olduğu ve vücut hatlarını belli eden veya gösteren türden giysilerden memnun olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Beden eğitimi öğretmenlerine doğrudan sorulmamasına rağmen birçok beden eğitimi ve spor öğretmeni kıyafet dışında diğer önemli bir şikâyet konusunun öğrencilerin dersleriyle ilgili veli ve öğrenci şikâyetleri olduğu yönündeki görüşleri olmuştur.

Beden eğitim ve spor öğretmenlerine, bayram etkinlikleri boyunca öğrencilerin sergiledikleri olumlu ve olumsuz davranışlarla ilgili görüşleri sorulmuş ve bu konudaki görüşler aşağıda iki ayrı tablo halinde verilmiştir:

Tablo 10. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinlikleri Boyunca Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Davranışlara İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Sosyalleşme oluyor.	1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20	14	70
Okula aittik duygusu, bir gruba ait olma duygusu geliyor.	10, 12, 15	3	15
Birlikte hareket etme yeteneği geliyor.	2, 9, 12	3	15
Özgüveni geliyor.	4, 8	2	10

Tablo 10'da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gözlemledikleri olumlu öğrenci davranışları verilmiştir. İlk olarak "Sosyalleşme oluyor" (f=14, %70) ifadesi gelmekte. İkinci olarak, "okula aittik duygusu, bir gruba ait olma duygusu geliyor" (f=3, %15) ve üçüncü olarak da "Özgüven geliyor" (f=3, %15) ifadeleri yer almaktadır. Burada ifade edilen davranışların hiçbiri milli birlik ve beraberlikle, milli bir bilinç oluşturma ile ilgili olmayıp çoğu okul içi faaliyetlerde kazandırılacak davranışlardır. Öğrencilerin olumsuz davranışlarına ilişkin görüşler ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 11. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinlikleri Boyunca Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Davranışlara İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Kavgı, laf atma, yumrukleşme ve sataşma	1, 7, 11, 16	4	20
Dersten kalma kaygısı	3, 6, 18, 20	4	20
Derslere motivasyonları bozuluyor	5, 20	2	10
Erkek öğrencilerin kız öğrencilere kendilerini kanıtlama çabası	17	1	5
Çevreyi kirletme	17	1	5

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bayram etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerde en fazla gözlemedikleri olumsuz davranışın “Kavgı, laf atma, yumrukleşme” (f=4,%20) ve aynı oranda “Dersten kalma kaygısı” taşınmaları gelmektedir. Her iki tablo da incelendiğinde bayram etkinliklerinin öğrencilerin en fazla sosyalleşmelerine katkı sağladığı görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerine öğrencilerde gözlemedikleri olumlu veya olumsuz davranışlarla beraber bayramın diğer insanlarla öğrencilerin ilişkilerinin gelişmesine katkı sağlayıp sağlamadığı sorulmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşleri aşağıdaki gibi tablolaştırılmıştır:

Tablo 12. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayram Etkinlikleri Öğrencilerin Okuldaki Diğer İnsanlarla İlişkilerin Geliştirilmesine Katkılarına İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Diğer insanlarla ilişkilerin geliştirilmesine katkısı yoktur	1, 2, 3, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20	12	60
Arkadaşlık ilişkisi gelişiyor	4, 5, 6, 8, 16, 19, 20	7	35
Diğer öğretmenler memnun değil	4, 5, 6, 16, 19, 20	6	30
Derslerden kalıyorlar	7, 8, 9, 14, 18, 19	6	30
Zoraki katıldıkları için olumlu katkısı olmuyor	6, 7, 11, 13, 16	5	25

Tablo 12 incelendiğinde “Diğer insanlarla ilişkilerin geliştirilmesine katkısı yoktur” (f=12,%60) ifadesi öğretmenlerin çoğunluğunun düşüncesini yansıtmaktadır. İkinci olarak “Arkadaşlık ilişkisi gelişiyor” (f=7, %35) ifadesi, üçüncü olarak da “Diğer öğretmenler memnun değil” (f=6, %30) ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlerin çok azı bayram etkinliklerinin okuldaki diğer insanlarla ilişkilere katkısı olduğunu düşünmektedir. Bazı öğretmenlerle öğrencilerin ilişkilerinin bozulduğu, beden eğitimi ve spor öğretmeniyle ilişkilerin geliştiği yönünde ifadeler dikkat çekicidir. Konuya ilişkin bazı beden eğitimi ve spor öğretmenleri şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Bize statta şu kadar öğrenci ile sivil giysiler içinde stadın şu kısmında seyirci olarak bulunacaksınız diye MEM’den yazı geliyor.” (BB4).

“Bu hareketler sayesinde beden eğitimi dersini ve öğretmeni daha çok seviyorlar” (B4).

“Okulda eğitim öğretimi kötü yönde etkiliyor.” (B1, B2)

Yukarıda yer alan BB4'e ait ifadede gösterilere katılımın aslında gönüllü olmadığını, çoğu beden eğitimi ve spor öğretmeni ve öğrencinin katılımlarının baskıyla sağlandığı, B4'e ait ifadede ise bayram nedeniyle beden eğitimi ve spor derslerinde yapılan çalışmaların beden eğitimi ve spor öğretmeni ile öğrenciler arasındaki ilişkiye katkı sağladığını göstermektedir. B1 ve B2 kodlu öğretmenlerin ifadesi ise birçok okul müdürünün de ifade ettiği gibi eğitim ve öğretime olumsuz etki etmektedir.

Yukarıda ifade edilen görüşler bayram ile ilgili olarak aslında genel tabloyu ortaya koymaktadır. Daha önce de ifade edildiği gibi öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bu etkinliklere zorunlu olarak katılmaktadır. İnsanları, kendilerine ait olan bir bayrama katılım konusunda bu denli zorlamanın olması, gönüllü katılımın beklenecek kadar altında kalması düşündürücüdür. Yine birçok öğretmenin, yapılan çalışmaların eğitimi olumsuz yönde etkilediği yönündeki ifadeleri küçümsenecek boyutta değildir. Okul müdürlerinin büyük bir kısmı, çalışmalarını disiplini bozucu olarak nitelendirmektedirler, çünkü öğrenciler bayram çalışmalarını boyunca okulda kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı hareket etmekte ve çalışmalara katılan öğrenciler nedeniyle dersler yapılmamakta ve sınavlar çoğu kez ertelenmektedir.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının Okul Kültürüne Katkıları

Beden eğitimi öğretmenlerine "19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kutlamalarını bir bütün olarak değerlendirdiğinizde, okul kültürünün geliştirilmesi açısından olumlu katkıları sağlıyor mu? Ne gibi olumlu katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?" şeklinde iki soru sorulmuştur. Bu sorulara yönelik beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 13. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının Okul Kültürüne Olumlu Katkılarına İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Sosyalleşme	2, 3, 14, 18	4	20
Bir gruba ait olma, takım ruhu gibi değer yargılarını geliştirme	6, 12, 15	3	15
Okulun tanıtımına olumlu katkısı oluyor	3, 4	2	10
Kalabalık içinde bir şey yapma	3	1	5
Takdir edilme duygusu	8	1	5
Emanete sahip çıkma	3	1	5

Tablo 13 incelendiğinde bayramın okul kültürüne katkılarına yönelik olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çok azının olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. Bunlardan ilki "Sosyalleşme" (f=4, %20) ve ikinci olarak da "Bir gruba ait olma, takım ruhu gibi değer yargıları geliştirme" (f=3, %15) ifadesi gelmektedir. Daha önceki tablolarda yer alan veriler tekrar incelendiğinde bir çelişki olduğu düşünülebilir. Şöyle ki, Tablo 10'da 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor bayram etkinlikleri boyunca öğrencilerin sergiledikleri olumlu davranışlara ilişkin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %70'i "Sosyalleşme oluyor" şeklinde cevap vermiştir. Ancak buradaki soru, "Bayramın okul kültürünün geliştirilmesine olumlu katkıları" şeklinde farklılaşmaktadır. Diğer ifadeler de incelendiğinde, bir bütün olarak beden eğitimi öğretmenlerinin bayramın okul kültürüne katkıları konusunda çok fazla olumlu

görüş bildirmedikleri (%40) görülmektedir. Bayramın okul kültürüne olumsuz katkıları olduğunu düşünenlerin oranı daha fazladır (%60). Aşağıdaki tabloda bu olumsuz katkılar verilmektedir:

Tablo 14. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının Okul Kültürünün Geliştirilmesine Olumsuz Katkılarına İlişkin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
Olumlu hiç katkısı yoktur.	1, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20	12	60
Herkes bayramdan şikâyet ediyor.	5, 16	2	10
Uygunsuzluklara özeniliyor (sigara gibi maddelerin kullanılması, kavga gibi).	7	1	5

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu bayramın "Olumlu hiç katkısı yoktur" (f=12, %60) şeklinde görüş bildirmiştir. İkinci olarak "Herkes bayramdan şikâyet ediyor" (f=2, %10) ifadesiyle bazı rahatsızlıkların ortaya çıktığı belirtilmektedir. Son olarak "Uygunsuzluklara özeniliyor (sigara gibi maddelerin kullanılması, kavga gibi)" (f=1, %5) görüşü yer almaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullanmış oldukları birçok ifadenin doğrudan okul kültürü ile ilgili olmadığını, daha çok bireyi, bireyin davranışlarını ve çevreyi ilgilendiren görüşler olduğunu söyleyebiliriz. Birçok beden eğitimi ve spor öğretmeni okul kültürü açısından bayramı değerlendirmeleri sorulduğunda duraksamışlar ve daha önceki söylediklerini tekrar etmişlerdir. Konuya ilişkin bazı ifadeler şu şekildedir:

"Öğrenci, veli, öğretmen, idareci herkes şikâyetçi, hiçbir veli olumlu bir şeyden dolayı gelip teşekkür etmedi." (B12)

"İlgisiz müzikler kullanılıyor. Okul ve eğitim açısından kayıplar oluyor." (B3)

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili görüşlerini bir bütün olarak değerlendirdiğimizde bayramın, okul kültürüne yönelik katkısının çok az olduğunu söyleyebiliriz. Tablo 15 bir bütün olarak öğretmenlerin görüşlerini yansıtmaktadır. Özet tablo olarak nitelendirebileceğimiz bu tablo durumu daha açık bir şekilde gözler önüne sermektedir:

Tablo 15. 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramına İlişkin Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri

Bedens Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleri	Öğretmen No	f	%
9 veya 10. sınıflardan katılım oluyor.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	20	100
Öğrenciler gönüllü katılmıyorlar.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	19	95
Giyilen kıyafetlerin bayramın amacına katkısı yoktur.	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	17	85
Kıyafetlerle ilgili şikâyet aldım.	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19	16	80
9.sınıfların sınav kaygısı yoktur ve ders yükleri az.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18	15	75
Giysilerin şekil, boy ve türlerinden dolayı şikâyet aldım.	1, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20	14	70
Sosyalleşme oluyor.	1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20	14	70
Milli duyguların kazandırılıp geliştirilmesine hiçbir katkısı yoktur.	1, 2, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20	13	65
Okul kültürüne olumlu hiç katkısı yoktur.	1, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20	12	60
Kesinlikle milli birlik ve beraberliği veya bir kahramanlığı simgelemiyor.	1, 2, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 19	12	60
Bayramın diğer insanlarla ilişkilerin geliştirilmesine katkısı yoktur.	1, 2, 3, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20	12	60
Konser veya festival havasında öğrencilere eziyet etmeyecek şekilde yapılacaksa statua yapılmalı.	1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 15, 18, 20	10	50
Zorla katıyoruz.	3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 19	8	40
Herkesin kendi okulunda yapılmalı.	1, 5, 7, 8, 11, 14, 17, 20	8	40
Dayatma yoluyla zoraki yapıyor.	1, 7, 11, 13, 19, 20	6	30
MEM'den sivil katılacak öğrenci sayısını belirten yazı geliyor.	4, 6, 10, 13	4	20

Yukarıdaki tablodan yola çıkarak 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı etkinliklerine sadece 9. ve 10. sınıflardan katılım olduğu (%100), bu öğrencilerin, sınav kaygısı, dersane gibi kaygıları olmadığı için daha çok tercih edildiği (%75) söylenebilir. %95'inin gönüllü katılmadığı etkinliklere öğrenci katılımını sağlamak için gerek beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, gerekse okul yöneticilerinin baskı yaptıkları anlaşılmaktadır.

Bayramda giyilen kıyafetlerin bayramın amacına katkısının çok az olduğu (%15) ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin %80'inin kıyafetlerden dolayı şikâyet aldığı görülmektedir. Kıyafetlerle ilgili şikâyetlerin %70'i "Vücut hatlarının ortaya çıkmasından, açık saçık olmasından, etek boyundan, şort, tişört, sıfır kol, kapri pantolon gibi dar giysilerden" kaynaklanmaktadır. Bu giysiler ve yapılan hareketler "Kesinlikle milli birlik ve beraberliği veya bir kahramanlığı simgelemiyor" (%60) ifadesi çoğu beden eğitimi ve spor öğretmenin görüşünü yansıtmaktadır.

Bayramın öğrencilerin sosyalleşmesine katkıda bulunduğu (%70), ancak bu haliyle ne milli duyguların kazandırılıp geliştirilmesine (%65), ne de okul kültürüne katkısı olduğu düşünülmektedir (%60). Bayram öğrencilerin sosyalleşmesine katkıda

bulunsa da (%70), okuldaki diğer insanlarla ilişkilerin geliştirilmesine katkısı çok sınırlı kalmaktadır (%40). Bu nedenle bayramın festival havasında, konserler şeklinde statta (%50) veya herkesin kendi okulunda (%40) yapılması önerilmekte, stadları kalabalık göstermek için okullara İl Millî Eğitim Müdürlüğünden yazı gitmesi (f=8, %40, BB4, B2, B6, B9) bayramın dayatma yoluyla yapılması şeklinde nitelendirilmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramının, okul kültürünün geliştirilmesi açısından çok fazla katkı sağlamadığı, hatta okul kültürünü olumsuz olarak etkilediği söylenebilir. Son zamanlarda tartışılmakta olan kutlama şekline yönelik yapılması düşünülen değişiklikler bu açıdan olumlu olarak değerlendirilebilir. Bayram kutlamalarının ve Atatürk'ü anma etkinliklerinin yapılma şekilleri, sportif faaliyetlerin zoraki gösteri hareketleri ile sınırlı tutulması sorgulanabilir ve alternatif kutlama biçimleri hayata geçirilebilir. Gönüllülük esasına dayalı, gençliğin eğitim ve kültür açısından gelişmesine katkı sağlayacak, içselleştirilebilecek bir yol ve yöntemin daha sağlıklı sonuçlar vereceği düşünülmelidir.

Tartışma ve Öneriler

Millî bayramlar, bir milletin sevinci, kıvançdır. Bayramların temelinde bir kahramanlık, bir kıvanç söz konusudur. Bayramların amacı birlik ve beraberliği kalıcı kılmak, millet olma şuurunu nesillere aşılama, kültürel değerleri yaşatmaktır. Araştırma bulguları, öğrencilerin bayram sevincini yaşamaktan çok bayram eziyetinden kaçmak için yollar aradığını göstermektedir.

Bazı beden eğitimi ve spor öğretmenleri, Bayram için öğrencilerin giydikleri kıyafetlerin aslında Türk milletinin kültürüyle alakasının olmadığını, hatta özellikle kültüre aykırı kıyafetler seçildiğini ifade etmektedirler. Öğretmenler toplumun değerleri ile çelişki içinde olan bir anlayışla bayram etkinliklerinin düzenlendiğini düşünmektedirler. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, öğrencilerin statlarda saatlerce güneşte bekletildiğini ve çok sayıda öğrencinin sıcaktan bayıldığını ifade etmektedirler. Öğrenci sağlığını ve güvenliğini dikkate almayan, öğrenciyi birey olarak yeterince değer vermeyen bir tutum içinde resmi bir görevi yerine getirme adına düzenlenen, öğretmenler ve öğrenciler tarafından içselleştirilmeden zoraki etkinliklerle kutlanan bir Bayramın kime ne kazandırdığı düşünülmelidir.

Bayram sevinçtir, sevinmenin eğlenmenin anlatımıdır. Normal şartlarda kimse sevinçten, mutluluktan kaçmaz. Ancak millî bayramlar, dini bayramlarda olduğu gibi bir sevincin, mutluluğun, içtenlikli paylaşımı haline getirilmeli ve yetkililer halkın ve öğrencilerin sevinçlerini ve mutluluklarını ifade edebilmeleri için uygun ortamlar ve fırsatlar hazırlamalıdır; zorlayıcı, sınırlandırmacı, engelleyici olmamalıdır. Bu nedenle, Millî Bayramların, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı da dahil olmak üzere nerede kutlandığından çok nasıl kutlandığı önem kazanmaktadır. Amaç sevincin mutluluğun paylaşılması, millî birlik ve bütünlüğün güçlendirilmesi, millî duyguların kazandırılması ise, elbette okulların bu amaca uygun etkinlikler düzenlemeleri geniş bir öğrenci katılımının sağlanması programlarının da bir gereği olduğu gibi bayram kutlamaları ve bayramlara hazırlık kültürlerinin de bir parçasıdır.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramında, Atatürk'ün Türk milleti için yapmış olduğu mücadeleleri elbette her zaman gelecek kuşaklara aktarmak, onun vatanseverliğini, yılmaz kişiliğini gençlere örnek göstermek gerekir. Bu etkinlikler, öğrencileri mecburi tutmadan, gençlerin yeteneklerini sergileyebilecekleri farklı sportif etkinlikler şeklinde olabilir. Birçok beden eğitimi ve spor öğretmeni bayramın bir festival havasında olması gerektiğini söylemiştir. Bayramlarda konserler, sergiler, geziler, gösteriler yapılabilir. Bu gezi, gösteri veya konserler milli birlik ve beraberliğin anlatılabilmesine aracı yapılabilir. Milli bir bayramı kutlamak için stada zorla öğrenci taşırken bir konseri izlemek için binlerce insan bilet alarak stadı doldurmaktadır. Bu nedenle uygun bir bayram kültürünün oluşturulması gerekir.

Öğrencilerin eğlenenden çok eğlendirenler şeklinde muamele görmesi, birçok konuda zorlamanın olması, bayramın amacına hizmet etmemektedir. Sonuç olarak bayram anlayışımızın değiştirilmesi, kendi milletimize ve kendimize özgü kültürel değerleri öne çıkaracak şekilde, sadece öğrencilerle değil, tüm halkın kutlayacağı ve bir beden eğitimi ve spor öğretmenin (B2) söylediği gibi "...bürokratik bir bayramdan çok bir şenlik havasında yapılmalı ve insanlar bir sonraki bayramı merakla beklemelidir."

Kaynakça

- 2429 SK. "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun" **Resmi Gazete**, Sayı: 17284, 19 Mart 1981.
- 8/3456 Sayılı Yönetmelik "Ulusal ve Resmi Bayramlarda Yapılacak Törenler Yönetmeliği" Dayandığı Yasa: 2426 SK. **Resmi Gazete**, Sayı: 17475, 1 Ekim, 1981.
- Alvesson, M. (1993). **Cultural Perspectives On Organizations**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Balci, A. (1993). **Etkili Okul**. Ankara: Erek Ofset Matbaa.
- Balci, A. (2001). **Etkili Okul ve Okul Geliştirme: Kuram Uygulama ve Araştırma**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Başaran, İ. (1992). **"Yönetimde İnsan İlişkileri"**, Ankara: Gül Yayınevi.
- Bruner, J. (1996). **The Culture of Education (Eğitim Kültürü)**. Harward: Harward University Press.
- Cananagh, R. F. (1997). **The culture and improvement of Western Australian Senior Secondary School (Batı Avusturya Ortaokul Son Sınıfların Kültürü ve Gelişimi)** (Unpublished doctoral dissertation, Sydney: Curtin University of Technology.
- Çelikkaya, H. (1998). **Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi**. 2. Baskı. İstanbul : Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Demirci, H. (2008). **Türk Kültüründe Bayram Anlayışı ve Türk Dünyasında Bayramlar**, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri.
- Demirel, Ö. (1999). **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Eyüboğlu, Ö. (2006). **Okul Kültürünün Oluşturulmasında Öğretmenlerin Rolü**, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Teknoloji Eğitimi Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

- Fullan, M. & Hargreaves, A. (1992). **What's worth fighting for in your school?** Buckingham: Open University Press.
- Harris, A. (2002). **School improvement: What's in it for schools?** New York: Roadledge Falmer.
- Hoy, W. K. (1990). Organizational climate and culture: A conceptual analysis of the school workplace, **Journal of Educational and Psychological Consultation**, 1(2),149-168.
- Hoy, W. K. ve Miskel, C.C. (1991). **Educational Administration: Theory Research and Practice**, USA: Routledge.
- <http://www.turksoy.org.tr/TR/belge/1-83888/turk-kulturunde-ve-geleneklerimizdenevrüz-yeni-gun—ba-.html> “Türk Kültüründe ve Geleneklerimizde Nevruz “Yeni Gün” Bayramı.” Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı” (Türksoy), 10 Ekim, 2012.
- <http://www.haberturk.com/gundem/haber/737818-danistayin-19-mayis-karari> “Danıştay’ın “19 Mayıs” Kararı”, Haber Türk, 28 Nisan, 2012.
- Ilkım, M. (2006). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çalışma Şartlarına Göre Beden Eğitimi Dersini Nasıl İşlediklerinin Değerlendirilmesi** (Malatya İl Örneği), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya.
- İra, N. ve Şahin, S. (2011). Örgüt Kültürü Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** 9 (1),1-14.
- Kotter, J. P. & Heskett, J. L. (1992). **Corporate culture and performance**. New York: Hardcover.
- Masland, T. A. (1985). Organizational culture in the study of higher education, **The Review of Higher Education**, 8 (2), 157-168.
- MEB (2007). Bayramlar ve Törenler El Kitabı. **Okuliçi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi Başkanlığı**. Ankara: MEB Yayınları.
- Onal, G. (2000). **İşletme Yönetimi Ve Organizasyonu**. İstanbul: Türkmen Kitabevi
- Peterson, K. D. (2002). Positive or negative. **Journal of Staff Development**, 23(3), 10-15.
- Sargut, A., S. (2010). **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**. Ankara: İmge Kitapevi.
- Şahin, S. (2004). Okul müdürlerinin dönüştürücü ve sürdürücü liderlik stilleri ile okul kültürü arasındaki ilişkiler (İzmir Örneği), **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 4 (2), 365-396.
- Şahin, S. (2010). An Investigation of School Culture with Respect to Some Variables, **Elementary Education Online**, 9(2), 561-575) <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Şişman, M. (2002). **Eğitimde Mükemmellik Arayışı**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Sofi, M. (2008). **Beden Eğitim ve Spor Öğretmenlerinin Milli Bayram (23 Nisan ve 19 Mayıs) Törenlerine İlişkin Problem ve Beklentilerin Belirlenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya.
- Sönmez, H. Ç. (2005). **Okul Müdürlerinin Okul Kültürünün Oluşturulması, Sürdürülmesi ve Değiştirilmesindeki Rolü**. Y.Y.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van.
- Sönmez, V. (2001). **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayınevi.

THE OPINIONS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS ABOUT 19 MAY REMEMBRANCE OF ATATURK, YOUTH AND SPORT FESTIVAL

Münir ŞAHİN*

Burhanettin DÖNMEZ**

Abstract

In this study, it was aimed to identify the views of physical education teachers about the ways of celebrating 19 May Remembrance of Ataturk, Youth and Sport Festival and Contributions of the Festival to school culture. Purposeful sampling method is used to form the study group. The work group of the study is composed of physical education and sports teachers working in secondary schools with at least 3 times active participation to the festival celebrations and at least 5 years experience. The data for the study was gathered by using a semi-structured interview form developed by the researcher. In the analysis of the data, content analysis method was used. According to the analysis, the data was formed and coded. Themes were identified from the coded data and findings were given. As a result, contribution of 19 May Remembrance of Ataturk, Youth and Sport Festival to school culture is limited. Some formal characteristics like having mass demonstration and performing some figures together are given more importance. It was identified that the activities, except for folk dances and representation of independence war, are not appropriate to Turkish customs and usages.

Key Words: National Festivals, 19 May Remembrance of Ataturk, Youth and Sport Festival organisational culture, school culture

---

* Instructor; Inonu University Education of Foreign Languages Department, Malatya

** Prof. Dr.; Inonu University, Department of Educational Sciences, Malatya